

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

04 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocata Pruteanu Natalia în numele inculpatului și a recursului suplimentar depus de inculpat, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2020, în cauza penală privindu-l pe

ȚAPEȘ Valentin XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat din XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.12.2019 – 27.02.2020;

Instanța de apel: 19.03.2020 – 13.07.2020;

Instanța de recurs: 03.09.2020 – 04.11.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 27 februarie 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Țapeș Valentin a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 325 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu aplicarea amenzii în mărime de 1500 u.c., ce constituie suma de 75.000 lei.

S-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare aplicată lui Țapeș Valentin, conform prevederile art. 90 Cod penal, fixându-i-se un termen de probă de 2 ani.

Corpurile delictive trei bancnote cu nominalul de 50 lei MD fiecare cu seria și numărul XXXXX, XXXXX, XXXXX - cu anul de emisie 2015, păstrate la materialele cauzei, au fost trecute în contul statului.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, la 01 noiembrie 2019, aproximativ în jurul orelor 11:00, Țapeș Valentin aflându-se pe traseul “Chișinău-Hîncești”, km 11, în preajma XXXXX, conducând mijlocul de transport de model “Volvo XC 90” cu XXXXX, a depășit limita de viteză în raza indicatorului rutier 3.27 din Regulamentului Circulației Rutiere, fapt pentru care a

fost stopat de inspectorii de patrulare ai Batalionului nr. 3 Plutonul „Ialoveni-Hâncești al Inspectoratului Național de Patrulare a IGP, Mocan Stanislav și Cerniciuc Denis.

Inspectorii de patrulare menționați supra având calitatea de persoane publice conform art. 123 alin. (2) din Codul penal, fiind implicați în serviciul de menținere a ordinii publice și asigurare a circulației rutiere pe traseul Chișinău- Hâncești” după stoparea automobilului de model “Volvo XC 90” cu XXXXX, s-au prezentat conform procedurii și i-au adus la cunoștință conducătorului auto Țapeș Valentin, faptul că a ignorat prevederile p. 41.1 (b) ind. 3.27 al Regulamentului Circulației Rutiere, și a comis astfel o contravenție prevăzută de art. 236 alin. (2) Cod contravențional, fapt pentru care urmează a fi întocmit un proces-verbal cu privire la contravenția constatată.

După verificarea permisului de conducere a conducătorului auto Țapeș Valentin, acesta a fost invitat de către inspectorii de patrulare să se apropie de automobilul de serviciu cu n XXXXX, pentru a-i fi prezentată fotografia fixată de radarul de model “ISKRA” plasat în automobilul respectiv, care demonstra faptul că automobilul „Volvo XC 90” cu XXXXX se deplasa cu viteza de peste 80 km/h deși se afla în raza indicatorului 3.27 al Regulamentului Circulației Rutiere care reglementa limita de viteză de până la 50 km/h. 5.

Astfel, Țapeș Valentin, aflându-se în imediata apropiere a ușii din partea față-dreapta a automobilului cu XXXXX a propus ofițerilor de patrulare să nu întocmească procesul-verbal cu privire la contravenție, promițând acestora o remunerare ilicită. La insistențele conducătorului auto Țapeș Valentin de-a nu-i fi întocmit proces-verbal contravențional în schimbul unei remunerări ilicite, agentul de patrulare Cerniciuc Denis i-a comunicat că i se va întocmi proces-verbal cu privire la contravenție, deplasându-se în partea din spate a automobilului de serviciu cu XXXXX pentru a purcede nemijlocit la întocmirea acestuia.

În continuare, Țapeș Valentin acționând cu intenție directă, cunoscând despre caracterul ilegal al acțiunilor sale, urmărind scopul determinării inspectorilor de patrulare Mocan Stanislav și Cerniciuc Denis de a nu-și îndeplini obligațiunile în exercitarea funcției și contrar acesteia și anume, de a nu documenta cazul conform prevederilor legale și de a nu întocmi pe numele său proces-verbal cu privire la contravenția prevăzută la art. 236 alin. (2) Cod contravențional, în timp ce se afla în partea din spate a automobilului cu XXXXX, care avea portbagajul deschis pe care agentul de patrulare îl utiliza ca suport pentru scris, în vederea realizării intenției sale infracționale, a plasat lângă mapa de serviciu a inspectorilor de patrulare 150 lei (trei bancnote cu nominalul de 50 de lei fiecare).

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocata Pruteanu Natalia în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței în partea ce ține de stabilirea pedepsei și pronunțarea în aceasta parte a unei noi

hotărâri în modul prevăzut pentru prima instanță prin care Țapeș Valentin, fiind recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 325 alin. (1) Cod penal, să-i fie aplicată numai pedeapsa de 1 an închisoare cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal să-i fie suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoare pe o perioadă de probațiune de 2 ani, fără aplicarea amenzii.

În motivare a invocat că contestă numai aplicarea amenzii în mărime de 1500 u.c., întrucât luând în considerare comportamentul inculpatului imediat după comiterea infracțiunii - nu s-a eschivat de la prezentarea la organul de urmărire penală sau instanță, că nu este angajat oficial în câmpul muncii, că are la întreținere trei persoane pe motiv de boală, în virtutea individualizării pedepsei instanța de judecată este în drept să nu-i aplice inculpatului pedeapsa amenzii. Mai ales că lipsind posibilitatea achitării acesteia, exista riscul intervenirii consecinței prevăzute la art. 64 alin. (5) Cod penal - înlocuirea amenzii cu privațiune de libertate.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2020, apelul avocatei Pruteanu Natalia în interesele inculpatului a fost respins ca nefondat, menținând fără modificări hotărârea atacată.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Analizând temeiurile invocate în apel, instanța de apel a constatat că afirmațiile apelantei nu și-au găsit confirmarea la judecarea apelului declarat, lipsind temeiuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei. Instanța de judecată a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, potrivit căruia persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate și în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale.

Așa dar, instanța de apel a constatat că instanța de fond și-a argumentat riguros soluția la capitolul numirii pedepsei și a motivat hotărârea pronunțată, invocând motive clare din care considerent a ajuns la concluzia necesității numirii inculpatului a pedepsei în formă de închisoare.

Sanctiunea art. 325 alin. (1) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de închisoare de până la 6 ani cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 u.c. În calitate de circumstanțe atenuante în privința lui Țapeș Valentin, instanța de fond a reținut recunoașterea vinovăției și căința sinceră. Circumstanțe care ar agrava răspunderea penală a lui Țapeș Valentin, instanța de judecată nu a identificat.

Din considerentele nominalizate, instanța de apel a apreciat că *pedeapsa principală* stabilită și individualizată de către instanța de fond, în raport cu prevederile art. 364¹ alin.(8) Cod de procedură penală, răspunde atât principiului proporționalității, cât și scopului pedepsei penale prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, fiind în limitele prevăzute la sancțiunea normei penale în baza căreia Țapeș Valentin a fost condamnat, prin urmare decizia contestată în această parte cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În cele din urmă, a ajuns la concluzia că scopul prestabilit al legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului va fi pe deplin atins, doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu aplicarea amenzii în mărime de 1500 u.c., ceea ce constituie 75.000 lei în beneficiul statului.

Totuși, raportat la considerentele expuse supra, s-a remarcat că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de el este un incident în viața acestuia.

La stabilirea pedepsei inculpatului au fost respectate prevederile legii, iar în atare situație, careva interdicții de suspendare condiționată a executării pedepsei stabilite acestuia, legea nu prevede, deoarece suspendarea executării condiționate a pedepsei, conform art. 90 alin. (4) Cod penal, poate avea loc și în cazul săvârșirii unei infracțiuni de categorie gravă.

În speță, reieșind din soluția adoptată de instanța de fond, instanța de apel a constatat că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului instanța de fond a avut în vedere scopul și criteriile de individualizare a acestuia, prevăzute de art. 61 și art. 75 Cod Penal, a ținut seama de circumstanțele reale ale cauzei, circumstanțe care fiind analizate, per ansamblu, au permis instanței de judecată stabilirea unei pedepse cu suspendarea condiționată a executării acesteia.

Referitor la solicitarea apărătoarei de a aplica în privința lui Țapeș Valentin doar pedeapsa în formă de închisoare cu suspendarea executării fără aplicarea pedepsei în formă de amendă, instanța de apel a remarcat faptul că, la caz, nu au fost identificate careva circumstanțele, legate de scopul și motivele faptei, de rolul inculpatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, fapt care rezumă concluzia certă că instanța de apel nu poate exclude aplicarea pedepsei în formă de amendă.

Cu referire la afirmațiile apărătorului precum că în cazul în care Țapeș Valentin va fi în imposibilitate să achite amenda atunci el riscă ca această sancțiune să fie înlocuită cu pedeapsa închisorii, instanța de apel l-a respins, or din conținutul art. 64

alin. (5) Cod Penal rezultă clar că suma amenzii se înlocuiește cu închisoare doar în cazul **eschivării cu rea-voință** a condamnatului de la achitarea amenzii stabilite ca pedeapsă principală sau complementară.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocata Pruteanu Natalia în numele inculpatului și însăși inculpatul au atacat-o cu recurs ordinar.

6.1 Avocata Pruteanu Natalia în numele inculpatului în recursul ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 10 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei în partea stabilirii pedepsei și pronunțarea în acesta parte a unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie aplicată pedeapsă de 1 an închisoare cu aplicarea art. 90 Cod penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare pe o perioadă de 2 ani, fără a fi aplicată amenda.

În motivare recurenta a indicat că, amenda prevăzută drept sancțiune la art. 325 alin. (1) Cod penal este pedeapsă complimentară, nu principală, respectiv argumentele expuse de instanțele ierarhic inferioare nu rezistă criticii.

6.2 Inculpatul a depus recurs suplimentar, fără a invoca prevederile art. 427 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei și pronunțarea unei noi hotărâri. În motivare recursului inculpatul indică obiecții față de intentarea ilegală a dosarului penal și descrierea detaliată a probelor.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor depuse avocat și de inculpat, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

8.1 Avocata invocă în recursul declarat temeiul de drept prevăzut la pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că drept temeiuri pentru recurs pot servi situațiile în care: *hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau*

instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, sau s-a aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Motivele invocate de recurentă nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Recursul declarat de avocata Pruteanu Natalia, în general, este mai degrabă un „apel deghizat”, decât un „efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „circumstanțe cu caracter substanțial și convingător”, care să justifice ingerința în hotărârea instanței de apel sau în cea a primei instanțe, în latura stabilirii pedepsei. Colegiul consideră că pedeapsa stabilită inculpatului pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 325 alin. (1) Cod penal de un an închisoare, cu aplicarea art. 90 Cod penal și achitarea amenzii în mărime de 1500 u.c., este echitabilă, proporțională și va contribui la atingerea scopului de corectare și reeducare a acestuia.

Recurenta critică pedeapsa la aplicarea amenzii față de inculpat, care în opinia apărării este o pedeapsă complimentară, nu principală, respectiv argumentele expuse de instanțele ierarhic inferioare nu rezistă criticii.

Conform prevederilor art. 325 alin. (1) Cod penal, pedeapsa este închisoarea de la 3 la 7 ani cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 u.c., deci ambele pedepse au caracter obligatoriu de aplicare și ar putea să nu fie aplicate doar dacă ar exista, după cum prevede art. 79 Cod penal, circumstanțe excepționale ale cauzei legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, instanța de judecată ar fi putut să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie însă recurenta nu a invocat asemenea circumstanțe excepționale și nu le-a prezentat nici în instanțele ierarhic inferioare.

Pe de altă parte, în cuprinsul deciziei instanței de apel au fost expuse deja raționamentele care au stat la baza respingerii solicitării părții apărării de a exclude amenda și instanța de recurs preia întru totul argumentele instanței de apel.

Față de cele expuse, se mai precizează că, deși art. 6 § 1 obligă instanțele de a prezenta motive în susținerea hotărârilor sale, norma nu poate fi înțeleasă întru a obliga să fie adus un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*a se vedea Van de Hurk v. the Netherlands, 19 April 1994, §§ 59 și 61, Series A no. 288, și Burg and Others v. France (dec.), ECHR 2003-II*), extinderea obligației de a motiva poate depinde în special de natura deciziei și urmează a fi apreciată în lumina circumstanțelor fiecărei spețe în parte (*a se vedea Ruiz Torija v. Spain and Hiro Balani v. Spain, hotărâri din 9 decembrie 1994, § 29 și § 27, respectiv, Series A nos. 303-A și 303-B, respectiv, și Helle vs. Finland, 19 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, § 55*). Prin alte cuvinte,

instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument avansat de părți, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei.

8.2 Referitor la recursul inculpatului, potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei, se constată că inculpatul, la 08 octombrie 2020, a declarat recurs suplimentar.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context, se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Decizia instanței de apel, contestată de recurent, a fost pronunțată integral la 07 august 2020. Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 13 iulie 2020, la care a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel, se constată că inculpatul a fost prezent. Tot la această ședință părțile au fost înștiințate despre data pronunțării integrale a deciziei - 07 august 2020, acesta fiind dovedită și prin recipisa semnată de către inculpat (f.d.199). La data nominalizată s-a prezentat inculpatul și a făcut cunoștință cu decizia și cu termenul de atacare a deciziei.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

Mai mult ca atât, inculpatul nu a declarat apel, în care ar fi invocat obiecții față de intentarea ilegală a dosarului penal și față de probe, argumente pe care le-a invocat în recursul său, iar conform prevederilor art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiurile pentru recurs pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel.

Având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în cauză la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar criticele din cererea de recurs înaintată de avocata Pruteanu Natalia în numele inculpatului nu și-au găsit confirmare ca fiind inadmisibil, iar recursul declarat de inculpat - ca fiind declarat peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursurilor declarate de avocata Pruteanu Natalia în numele inculpatului împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 iulie 2020, în cauza penală privindu-l pe ȚAPEȘ Valentin XXXXX, din 21 august 2020 ca fiind vădit neîntemeiat și recursul suplimentar depus de inculpat din 08 octombrie 2020 ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 01 decembrie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion